

Titel: Udrag fra Journalen NB15

Citation: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K23", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K23*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Anne Mette Hansen; Johnny Kondrup, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2007 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-nb15-kom-shoot-nb15-145.pdf> (tilgået 04. august 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K23

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

◀ **de ægte Nationale (...) at være ægte national-fanatisk** : I artiklen »Folkelighed og Christendom« i *Dansk Kirketidende*, nr. 107, den 17. okt. 1847, bd. 3, 1848, sp. 33-44, forsvarede Grundtvig sig over for den påstand, der var blevet rettet imod ham i *Berlingske Tidende* af en landsbypræst, at han skulle sammenblande folkelighed, det nationale og kristendom, og han fastholder, at han altid har været og fortsat er af den opfattelse, at 'den danske folkelighed' først må oprejses, inden der kan tales til og med folket om levende kristendom; »*anderledes*,« skriver han, »har jeg bestemt ikke i mange Aar sammenblandet *Danskhed* og *Christendom*«, sp. 43. To måneder senere blev han angrebet af sin tidligere meningsfælle A.G. Rudelbach i skriftet *Christendom og Nationalitet. En Bibelsk-historisk Betragtning og Beviisførelse, tilegnet Danmarks hæderlige Geistlighed*, Kbh. 1847. Grundtvig svarede igen i jan. 1848 i artiklen »Om Folkeligheden og Dr. Rudelbach« i *Dansk Kirketidende*, nr. 124, den 30. jan. 1848, bd. 3, sp. 313-323. Efter at have fremsat den påstand, at Rudelbach som »svævende mellem *Tydsck* og *Dansk*« ikke kan fatte »*Folkelighedens* rette Forhold til *Christendommen*«, sp. 321, gentager han sin position, at selv om »enhver Nationalitet (...) kan vende sig fra Sandheden og forhærde sig imod den«, så må den »være levende tilstæde og blive sig bevidst, før den kan træde i et levende Forhold til den aabenbarede Sandhed«, sp. 322. Da Rudelbach får lov at komme til orde i *Dansk Kirketidende*, kommer Grundtvigs vrede til udbrud i artiklen »Den Danske og den Tydske Theologi« i nr. 8, den 10. maj 1848, i *Danskeren, et Ugeblad* bd. 1, Kbh. 1848, s. 124f.: »selv i disse den Danske Opvækkelses Heltedage, vover en *Tydsck Doctor* [dvs. Rudelbach] midt iblandt os at løfte Tydscketroens Herreskiold mod vor *Danske Theologi*, og den saakaldte '*Danske Kirketidende*' lader sig bruge af ham til *Vaabenplads*. / Uagtet jeg derfor kun blæser ad hele den *Tydske Theologi* (...) saa maa jeg dog erklære, at vil den saakaldte '*Danske Kirketidende*' pleie Venskab med *Fienden*, da maa jeg, hvor ondt det end visselig gjør mig, erklære den for *udansk* og afbryde al venskabelig Forbindelse med den«, s. 125. Nationalitetssagen blev videre debatteret på Roskilde præstekonvents (58,7) møder i 1848; fx holdt pastor F.E. Bojsen den 7. juli 1848 et foredrag »om Forholdet mellem Dansk Folkelighed og Christendom samt om Præsternes Virksomhed i denne Henseende«, trykt i *Dansk Kirketidende*, nr. 158, den 8. okt. 1848, bd. 4, 1849, sp. 25-39, hvor han gjorde sig til talsmand for den opfattelse, at det er vigtigt at »fremkalde og nære Folkets Kjærlighed til dets Fædreland, dets Historie og dets Modersmaal, at Folket kommer til Erkjendelse af, at hvad vi saa end vil dømmе om det Fremmede, det Danske i al Fald er det Bedste for det danske Folk, og at dets Stræben derfor maa gaae ud paa ikke at optage det Fremmede i sig, men at være et ægte Dansk Folk i Maaden, hvorpaa det tænker, handler og udtrykker sig«, hvorfor præsternes »Virksomhed for at fremme *Dansk* Folkelighed i vore Menigheder, maatte gaae ud paa at bringe Folket til at kjende og elske hvad der virkelig tilhører Folket som et *Dansk* Folk«, sp. 27. Sagen blev atter bragt frem på mødet den 12. okt. 1848, hvor P.C. Kierkegaard (14,31) tog til orde og advarede imod »den nu grasserende *Nationalitetsforgudelse*« som en yderst farlig vildfarelse, og han føjede til: »Hvor den Helligaand har hjemme, der erkjende vi os for Uværdige og Udygtige i os selv, for Udvalgte i Christo, og just derfor hverken foragte eller hade vi nogen anden Nationalitet«, se *Dansk Kirketidende*, nr. 168, den 17. dec. 1848, bd. 4, sp. 213f. I marts 1848 havde Grundtvig udsendt det første nummer af sit ugeblad *Danskeren* med det udtrykkelige sigte at vinde Danmark for »*Danskheden*« og bidrage »til *Danskhedens* Redning fra det store Skibbrud, der aldrig truede den øiensynligere end nu«, se forordet til nr. 1, den 22. marts 1848, *Danskeren* bd. 1, s. 2. Den nationalfølelse, der her kommer til udtryk, udviklede sig i de følgende numre og bind til mere og mere at tage form af 'fanatisk' nationalisme med en fjendsk holdning over for alt, hvad der er tysk, se fx »Ingen Dansk Frihed under Tydsck Trældom« i nr. 7, den 3. maj 1848, bd. 1, s. 110f.; »Danmarks og Danskhedens Dødskamp for Livsfrist« i nr. 15, den 21. april 1849, bd. 2, 1849, s. 225-238, hvor der udtrykkes håb om »at seire i den farlige Kamp« med »*Tydsckland* og *Tydsckheden*, som er *Døden* og *Graven* for os«, s. 227; »Folkeligheden og den fremmede Dannelse« i nr. 47, den 1. dec. 1849, bd. 2, s. 747-752; »Dansk Nytaars-Ønske« i nr. 1, den 12. jan. 1850, bd. 3, 1850, s. 1-16, hvor det er Grundtvigs ønske for gamle Danmark, at »den vægtige, deilige trefarvede *Ædelsteen*«, som er »det *Danske Fædreland, Modersmaal* og *Vennelag*«, må blive reddet, vedligeholdt og fredet - og »lade alt Tyskeriet gaae Pokker i Vold«; »Folke-Aanden og de fremmede Guder« i nr. 2, den 19. jan. 1850, bd. 3, s. 17-32.

I trykt udgave: Bind 23 side 25 linje 15